

Põhja-Eesti Regionaalhaigla

Meie: 27.10.2026 nr 91

info@perh.ee

Eesti Puuetega Inimeste Koja pöördumine ligipääsetavuse tagamisega patsiendi vaatest

Eesti Puuetega Inimeste Koda (EPIKoda) on sõltumatu ja professionaalne puude ja krooniliste haiguste valdkonna poliitika ning ühiskonna arvamuse kujundaja, koondades katusorganisatsioonina enam kui 50 ühingut ja liitu üle Eesti. Meie missiooniks on puudega inimeste ja krooniliste haigete elukvaliteedi, ühiskonda kaasatuse ning eneseteostuse võimaluste tõstmine läbi huvikaitse ja koostöö.

Põhja-Eesti Regionaalhaigla (PERH) on teinud märkimisväärsed edusamme ligipääsetavuse edendamisel. Näiteks on haigla uuendanud erinevate hoonete infograafikat luues värvipõhise süsteemi kasutajateekonna tähistamiseks ja orienteerumiseks kohapeal, lisatud on lisaparkimiskohti, muudetud siltide suurust ja loodud kontrastne majaplaan. PERH koolitab ja juhendab töötajaid, kes pakuvad lisainfot patsiendile muuhulgas hoonetes ringi liikumiseks. Tehtud tegevused näitavad, et haiglas arvestatakse teatud viisidel juba erinevate inimeste vajadustega ning aidatakse kujundada keskkonda, mis toetab patsientide iseseisvat ja turvalist liikumist.

Samal ajal ei tähenda ligipääsetavus ainult füüsilist juurdepääsu ega puuduta vaid nägemis-, liikumis-, kuulmispuude või psüühilise erivajadusega inimesi. Ligipääsetavus puudutab inimesi kogu elukaare jooksul. Näiteks insuldi järel võib inimesel esineda afaasia, raskusi teksti mõistmisel ja töötlemisel, tähelepanu- ja mäluprobleeme või aeglasem info töötlemise võime. Seetõttu on oluline ka kognitiivne ja kommunikatiivne ligipääsetavus, et patsient saaks aru, kuhu ta peab minema, mida temalt oodatakse ning kust ja kuidas vajadusel abi saada.

Elanikkonna mitmekesiseid vajadusi arvestades on oluline, et ligipääsetavaid lahendusi lisanduks järjepidevalt juurde ning eriti oluline on, et elluviidavad lahendused lähtuksid ka ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni, universaalse disaini ja ligipääsetavuse põhimõtetest. Sel põhjusel soovime juhtida tähelepanu järgmistele sammudele, mis on vajalikud astuda erinevates

vormingutes info andmiseks ning keskkonnalahenduste tagamiseks, et pakkuda inimestele iseseisvust.

Haiglat külastades märkasime, et parkimis- ja peatumisalalt ei vii peamajja nägemispuudega inimestele vajalikku juhtteed. Hoonesse viiv taktiline ja visuaalselt kontrastne juhttee, seda toetav liikumisjuhise ning taktiline majaplaan on vajalikud nägemispuudega inimestele strateegilistesse punktideni jõudmiseks ning kohapeal orienteerumiseks.

ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni põhimõtted, artiklid 2 ja 9 annavad suuna, millised lahendused on vajalikud puuetega inimeste võrdväärseks osalemiseks ühiskonnaelus ning kohustavad kõrvaldama takistused. Vastavalt Ehitusseadustiku määrusele „Nõuded ehitise ligipääsetavusele“ tagatakse mitteelamu üldalal suunamine, tähistades teekonna enam kui ühe meelega abil tajutavate juhtteede, suunaviitade või teabega. Juhtteed toetab spetsiaalne liikumisjuhise, mille koostavad kirjeldustõlgid, info tehakse kodulehel kas kirjalikult või helilises vormingus kättesaadavaks ning selle abil saab nägemispuudega inimene tulla iseseisvalt hoonesse, liikuda peamiste punktideni nagu infolett, garderoob ja tualettruum. Uurimissuunad ja praktiline teadmus väljalt näitavad, et lahendused on kontekstikesksed, vajalikuks võib osutuda kompromisside tegemine ning lahenduste funktsionaalsus tagatakse ennekõike siis, kui koostöösse ja otsustamisprotsessidesse on kaasatud puuetega inimesed ja/või nende esindusorganisatsioonid. Patsiendi vaatest on oluline, et lahendused ei sünniks ainult asutuse sees, vaid need sünnivad koostöös nendega, kes neid igapäevaselt kasutama hakkavad.

Lisaks suhtumuslikule ja füüsilise keskkonna ligipääsetavuslahendustele, on oluline infoandmine kodulehel. ÜRO PIK toob suhtlusena esile viipekeelt, lihtsat keelt, helilisi vorminguid jne. Sellepärast juhime tähelepanu infoandmisele erinevates vormingutes. Lihtsas keeles ja hästi struktureeritud info võib olla oluline mitte ainult puuetega inimestele, vaid ka eakatele, insuldist taastuvatele patsientidele, lähedastele ning paljudele teistele haiglasse pöördujatele.

Leiame, et järjepidev koostöö puuetega inimeste organisatsioonidega aitab lahendada olulised küsimused, nagu immuunpuudulikkuse väljakutsed rahvarohke haigla külastamisel, infomaterjalide selgus ja ligipääsetavas vormingus info disain jne.

Seega teeb EPIKoda järgmised ettepanekud:

- 1) Asutuse külastusinfo esitamine eesti viipekeeles ja lihtsas keeles, et tagada vastavus ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni artikliga 9. Pakkuda vajalikku infot, näiteks külastuse ja hoonete paiknemise kohta eesti viipekeeles ja lihtsas keeles kokkuvõttena.
- 2) Rajada juhttee hooneni ja üldalale, lisada liikumisjuhis ning vajadusel taktiline majaplaan vastavalt kohapealsele olukorrale, leides lahendused koostöös puuetega inimeste organisatsiooni(de)ga. Liikumisjuhise eesmärk on anda infot hoone, asjade ja strateegiliste punktide paiknemise, muude ligipääsetavuslahenduste, korralduslike küsimuste jne kohta.
- 3) Luua erinevaid tagasisidemehhanisme, mis kaasavad puuetega inimeste organisatsioone probleemistiku raamistamisesse ja lahenduste väljatöötamisse.

Oleme valmis vastama lisaküsimustele ning leidma koostööpartnerid, kellega lahenduste arendusse edasi liikuda. Tagasiside ja lisaküsimused palume saata mari.tuulik@epikoda.ee.

Lugupidamisega
Maarja Kraiss-Leosk
tegevjuht
(allkirjastatud digitaalselt)

Sama:

Sotsiaalministeerium
info@sm.ee

Mari Tuulik
Eesti Puuetega Inimeste Koja nõunik
mari.tuulik@epikoda.ee
tel +372 5401 0437